

Издава се у сриједу и у суботу.

ПРЕДПЛАТА: на Краљевину СХС
мјесечно Д 15; тромјесечно Д 40;
на Италију мјесечно лира 6; по-
једино број 30 центима. Огласи
по цијенку. Поједино број Д 1-50.

ДАЛМАТИНСКИ РАДИКАЛ

Поштарина плаћена у готову.

Издаје: Окружни Одбор Народне
Радикалне Странке у Шибенику.
Одговорни уредник: Широ Ђакић.
Телефон број 60.
Штампа: Нова Штампарна - Шибеник.

Година II.

ШИБЕНИК, субота 11. августа 1923.

Број 110.

Свима организацијама Народне Радикалне Странке.

Умољавају се све мјесне Организације Радикалне Народне Странке, да чим прије, ако то до сада нису учиниле, изврше реорганизацију своју, према добивеним упутствима и према странкиним статутима. Ово се је све морало да сврши већ до 1. августа. По извршењу реорганизације нека се одмах поднесе извјештај Срском Одбору, са именима чланова новог одбора и именима чланова организације.

Исто тако позивају се сви Срски Одбори, да са своје стране настаје, да се реорганизација изврши до одређеног рока, а, одмах на тим, да приступе реорганизацији Срских Одбора, која се има обавити најкаље до 15. августа ове године. По извршењу реорганизације нека се изјави одмах Окружни Одбор у Шибенику, коме треба саопштити имена нових чланова одбора и поднијети све податке добивене од мјесних организација свога срева.

Окружни Одбор Народне Радикалне Странке.

Pravo nacijske revolucije.

У нашем листу, као и у cijeloj нашој штампи, било је доста govora о fatalnoj politici voђа »hrvatske mirovne republike.« Већ преко четири године и по St. Radić, u društvu s drugim мишћиним типовима, raspiruje vatru, potiče nesreće и позива иностранство да се умiješa у наша унутарња питања и да то »иностранство, zapravo Италија и Mussolini, pravi ред u нашој Краљевини onako како то буде on, Radić diktiraо и кад misli да је doшао momenat за акцију, s неким mističном сувереношћу proglašuje право на nacionalnu revoluciju. Ali taj fatalni hrvatski prorok, koji govori о праву hrvatskog naroda на revoluciju, pun hipokrizije, odmah dodaje: да се on, Stjepan Radić не ставља на чело revolucije. Tu о граду чини за то, što нема снаге, да за eventualne zle posljedice svoga rada, preuzme и odgovornost.

Svaki narod има неоспорно право на nacionalnu revoluciju. Samo Radić и другови zaboravljaju nešto, što pripremaju четири по године и željno очекују, а то је, да то не би bila nacionalna revolucija, nego prava nacionalna kontrarevolucija.

Naša nacionalna revolucija već је davno otpočela. Да не računamo оно dugotrajno ustajanje Srba protiv Turaka, nacionalnu revoluciju су pri koncu XVIII. и početkom XIX. vijeka formulisali Aleksa Nenadović kad је rekao, да Srbi не vjeruju više Nijemcu (Austriji), и Ilija Birčanin, kad је izjavio, да raja Turcima neće više harati davati. U Orošcu и, по tom, u Takovu је revolucija samo organizovana. Megђutim је она nastala još onda, kad је u centru južnih Slavena sazrela revolucijonama misao sa programom oslobodjenja и od Turske и od Austro-Ugarske. Та nacionalna revolucija trajala је više од jednoga vijeka, dok nije postigla jedan dio postavljenog programa, па će trajati još и dalje, dok се svi južni Slaveni potpuno не ujedine.

I за trajanja grandiozne borbe protiv Turske и Austrije, bilo је sramnih izdajaka našeg velikog nacionalnoga djela, onih Radićeva tipa, koji су veoma aktivno и odano pomagali kontrarevoluciju, stojeći u službi Turske, а нарочито Austro-Ugarske. Od našeg pak oslobodjenja и uјedinjenja у njih је ušao kontrarevolucionarni bijes, u tolikoj mjeri, да nemaju nikakva osjećaja (osim možda радости!) kad се od našeg nacionalnog tijela otkidaju Zadar, Lastovo, Rijeka, Istra, Trst, Gorica, Kuruška и t. d., već šta više svojim држанем и šurovanjem s иностранством, onemogućavaju zemlji да odбрани one naše nacionalne teritorije, koje се može obraniti. Po nesreći oni idu još dalje: не само да draže а

petiti иностранства према našim nacionalnim teritorijama, već их još zovu да nastave daljnji otkidanjem sa našega nacionalnoga tijela.

Premda су ovakve pojave razumljive, jer dolaze od onih, koje је tugјinski režim ranije kompupirao за našega nacionalnoga tijela. Premda су ovakve pojave razumljive, jer dolaze od onih, koje је tugјinski režim ranije kompupirao за našega nacionalnoga tijela. Premda су ovakve pojave razumljive, jer dolaze od onih, koje је tugјinski režim ranije kompupirao за našega nacionalnoga tijela. Premda су ovakve pojave razumljive, jer dolaze od onih, koje је tugјinski režim ranije kompupirao за našega nacionalnoga tijela.

Kukavičnik је gledati из prikajka и skrštenih ruku opaki rad zlotvora narodnih. Šta više, izdajstvo је не ustati protiv takvoga rada.

U hrvatskom dijelu našega naroda danas су uzeli vodstvo naroda у руке sumnjivi tipovi, мрачне prošlosti, и ljudi nikakvih ili vrlo loših duševnih sposobnosti, dok inteligencija stoji по strani и neće да ugje и да се upusti u borbu. To је зло, što се svaki dan sve više osvećuje. Zato треба promijeniti taktiku, из promatranja preći на aktivan rad.

Ko hoće да nama danas kroji kapu?

Dok smo са браћом Hrvatima živjeli у austriјanskom ropstvu, и mi и oni vodili smo borbu за svoju nacionalnu stran. Duk су težnje и cilj srpskih borbi и intenzivnog rada srpskog naroda bili daleki и, prema ondašnjem shvatanju, teško ostvarljivi: uјedinjenje političko са majkom Srbijom, Pijemontom svega Srpstva не samo, već svih južnih Slavena, dotle су težnje braće Hrvata биле skromne и brzo ostvarljive: vaskrs аутономне Hrvatske »у okviru Habsburške Monarhije.«

Duševni и политички voђе Hrvata tada су bill Ante Starčević, koji је у Hrvata postao prorokom једино radi toga, što је meђu njima sijao бјесомучну мржњу protiv Srba. Njega је naslijedio, по нарочитом помозанју, Jozef Frank, покршћени Civutin, koji је три puta mjenjao vjerу.

Kakove су sreće биле браће Hrvati под njihovim vodstvom и koja их је sudbina čekala, то oni najbolje znadu. Sva је sreća, да је 1918. svijetlo и јunačko srpsko оруђе побједило и smr-

vilo naše vjekovne neprijatelje, kome су и Starčević и Frank tako odano služili и podjarmivali nacionalno невјесну мау браће Hrvata.

Brza је srpska pobeda iznenadila prijatelje и saveznike srpske, а zaprepastila sve neprijatelje srpske. Zaprepашteni, невјесни voђе hrvatske, koji су pre и за rata napuđivali svoje pristabe, kao бјесне pse, protiv Srba и svega što је Srbinu sveto, pokrili су се usima и zavukli се u svoja skrovišta, čekajući zgodnu priliku, да opet izmile и nastave svoju otrovnu rabotu.

Na зло koristeći се čistom братском ljubavlju и birokrudnosti, prvi је Stjepan Radić izmilio и ispružio svoje roгоve, postao је novim prorokom и дрским voђom svih Hrvata у oslobodjenoј Otadžbini, koji као telad klanjaju pred njim и klipšu за njim, не imajući ni moralne снаге, ni odvаžnosti, да га се отресу.

Danas sudinom браће Hrvata и Slovenaca odlučuje jedan sisački cigанин, koji ни stida, ни obraza нема. Ovome се cigанину, koji је 22. marta 1910. god. u Hrvatskom Saboru kazao: »Na Slavenskom ognjištu на prvom mjestu sjaji dična dinastija Habsburga, čiji су preјasni članovi sveci и prosvjetitelji Hrvatskog naroda, koji će, као oboružani narod, да brani до posljednje kapi krvi svog hrvatskog kralja Franju Josipa I.« »Mi Hrvati, као Sloveni, treba да smo за Njemačku и Austriju. Čim smo за Habsburšku dinastiju, mi smo onda и slavenski centraliste, koji želimo да centralne vlasti pobјede svoje neprijatelje (27. XII. 1916).«

Ето, ovakovom се diћnom voђи prikopіше Korošec, Drinković, Spaho, Trumbić и slični, а ovima се по manjim mjestima, staviše u službu razni agenti и špiјuni austriјanski, koji narodu nabijaju на glavu svoju kapu.

Ovakovi voђе, evo, vode našu sreћnu braću, kad је u pitanju centralizacija т. j. okupljanje okolo preјasnog Habsburga, или autonomija т. j. sloboda, koju im drugi donesoše на tanjiru, badava.

Ovakovi су voђе mogući samo kod naše braće Hrvata, kojima је klerikalizam (rimska povopština) utukao zdrav разум и narodnu svijest u tolikoj mjeri, да isama hrv. inteligencija, s malo izuzetaka, leti за njihovim maglovitim frazama и политичким lažima о nekakvoj »mirotvornoј и čovјeјanskoј hrvatskoј Republici.«

Svi су oni, до 1918., kroz pokoljenja и pokoljenja bili otvoreni и pokorni robovi blažene Austrije и preјasnog Habsburga, а kad njih nestade, služe и robuju onome, kome су и pre, под okriljem česarskog im Beča, robovali — Rimu.

Kad је prvосveštenik rimskog Kvirinala htjeo, Radić, Korošec, Drinković, Simrak, Trumbić е compаnia bella naprezali су се да budu u službi тога Kvirinala, а не svoje Otadžbine, т. j. наше Otadžbine. Docet pariska mirovna konferencija, konferencija у Genovi, sadašnji rad paritetne komisije у Rimu и mnogi slućajevi, kad су Radić е comp. bili najaktivniji, kad smo imali да riješavamo sporove presudne važnosti са Italijom.

Kad је prvосvešteniku rimskog Vatikana nužno, ovi mu се lidezi hrvatskog и rimokatoličkog dijela našeg naroda, uprežu pod kola.

Šta bi mi u ovoj našoj држави dočekali, kad bi glavо htjeo да се nekako dočepaju vlasti Radić, Korošec, Simrak, Trumbić и друштво ostalo u službi и pod komandom generala reda Isusova из vječnog Rima и Habsburskog Zagreба, kojima је preće služiti Papi и Mussolini, nego li svome narodu и svoјој Otadžbini?

I ovakovi да nam danas kroје kape? Is не prашite!

Политичка ситуација.

БЕОГРАД, 9. августа

Парламент се разишао на одмор, а велика г. министара отишла је на бање Илињска припека таква је, да је немогућ сваки рад. Па ипак, утач овој бојкој жеги, која мрви енергију и физички отпор људи, распламсала се сила ватра у Србији, ватра општинских избора. Угледајући се на престоницу, сва се је земља подијелила на два тора, која припремају и оштре убојно оружје, да га на 18. августа укрсте и одлуче, на коме је царство. И овог пута главни су партнери Радикали и Демократи. Само је разлика у томе, што се радикали удају сами у себе и у своју снагу, а демократи су се удружили са свим противницима радикалским: либералима, напредњацима, републиканцима, противњцима, са којима су створили офанзивни блок, са планом да 18. VIII смрве Радикале и дођу на власт. Воја је блокаша демократски посланик из Савића, а носиоц листе радикалске јест Мих Марјановић, адвокат и бивши народни посланик: вриједан, поштен, чистан и врло способан човек.

Овим се општинским изборима приписује велика политичка важност, јер ће они дати праву слику, како која странка стоји у народу. Ми са поуздањем гледамо успјех 18. августа. Наше се поуздање оснива, колико на досадљивом раду наше странке за народ и државу, толико и на факту, да су се сви могући непријатељи Радикала и у Београду и у свим варошима унутрашњости удруживи, да би могли да сруше радикалну странку.

Карактеристично је, да је блок подигао вразију дреку против „терора Радикала“.

Иако су многи од министара отпутовали из Београда или на одмор или званичним послом, рад по министарствима није престао. Шта више он је интензиван, јер разне комисије, према програму рада јесењског засиједања Народне Скупштине, припремају разне законске предлоге. Један од најважнијих закона, који ће изићи пред јесењу Нар. Скупштину бити ће пројекат буџета за 1923—24 годину. У већи са буџетом стоје многи закон. предлози, који се односе на провађање чиновничког закона и редукцију чиновника, укидање илишних државних установа и редукцију инвалида.

Свакако пред Скупштину ће бити изнјети: Закон о средњим школама и средњошколским професорима; Закон о службеној прагматици намјештеника код држ. жељезница; Закон о централној управи; Закон о општинама; Закон о аборовима и друштвима и Закон о штампи.

Највећу пажњу ове седмице привлачи на себе рад паритетне комисије по питању Ријеке. Опће је увјерење, са наше стране, да се је комисија сасала да озбиљно докопча ово питање, које нас толико тишти и сапиње, али је и опште увјерење да га она неће ни овога пута ријешити. Неки бацају за то кривицу на италијане, на дрску политику г. Мусолинија, који према Кр. С.Х.С. употребљава исте методе, које и у својој унутрашњој политици, према својим политичким противницима. Али треба признати, да смо ми сами највише криви овом отежању и одлагања ријешња ad salandas.

Ми на сва преговарања, у сваком питању, идемо са дјетином безазленошћу и вјером у туђе поштене. Међутим италијани увијек играју улогу вука, навлаче на се увјек коју мирног јагњета. Али том кожом не могу да се сасипм покрију, јер им се увијек види папак империјализма, који хоће, под сваку цијену, да проведу у живот лондонски уговор, изигравши рапалски и сенмаргеретски уговор.

Конференција паритетне комисије, до данас, није довела до поволних резултата, а захвалети сурађни г. Радића и његове „човјечанске и мирољубиве Републике“, ради чега ће га г. Мусолини одликовати редом «della Annunziata», она ће се и раићи не закључивши ништа корисна. Сам Бог зна, докле ће трајати ови наши бизири и према Радићу и према Италији и докле ћемо се дати изигравати и понижавати, на штету нашег привредног живота и дипломатског угледа.

Ђенерал Петар Пешић, Министар Војни и Морнарице.

Много је лакше писати биографију каквога политичара или каквога научника свјетскога гласа, па и биографију каквога умјетника или музичара, али писати биографију једног војничког генија, то је много теже, јер војна наука налази своју опширну примјену само у рату.

Већ су девет мјесеци прошли, како је на чело наше војске дошао, по жељи самога Краља за Министра Војног и Морнарице Ђенерал Петар Т. Пешић, дотадањи начелник гл. ђен-шт. наше војске. Долазак на ово најваж. мјесто г. Пешића, наша готово целокупна штампа примила је са негодовањем, нарочито што је он дошао после г. Ђенерала Васића, који несумњиво и као министар Војни и као војсковођа има велике заслуге за српство и војску. Али само ових девет мјесеци рада г. Пешића, као министра Војног, заслужују да наше читаоце упознамо са његовом личношћу.

Ђенерал Петар Тодора Пешића рођен је 1871. године у Нишу, од сиротних родитеља Основну школу и 5 разреда гимназије свршио је у Нишу, затим свршио је нижу школу војне академије 1892. г. Произведен је за пјешадишког поручника 1. септембра 1892. г., и све до 1894. био је водник у 16 батаљону. Затим ступа у вишу школу војне академије 1894. и исту је свршио као први у рангу 1896. год. После тога био је кратко вријеме командант 7. батаљона, а од септембра 1897. ордонанс офицер пок. Краља Милава и Ђенерал-штабни приправник. Свршио је Ђенерал-штабни курс 1900. године. Као најбољи међу најбољима би послат 1900. у Француску на практичну вјежбу у Француској војсци. Постаје начелником штаба Моравске Дивизије 1901. до маја 1903. затим командант батаљона у 7. п. пуку од 1. маја 1902. до 20. јуна 1903. г., по том би премјештен за команданта батаљона у 17. п. пуку, али затим бива одмах враћен за ађутанта начелника гл. ђ-штаба. Када су Бугари у 1904. години охрабрили неслогом у официрском кору, видимо г. Пешића као начелника штаба Тимочке Дивизијске Области у Зајечару, затим командант батаљона у 20. п. пуку. 1. децембра 1904. године буде изабран за проф. Тактике у Војној Академији, и у исто доба врши дужност начелника Штаба Дунавске Дивизије. Као професор тактике остаје све до 1912. године, ње му је дата прилика да в. класа питомца Војне Академије са врло великом вјештином упозна са азнањем тактике. У овоме времену био је и командант 7. п. пука „Краља Петра Првог“. У рату 1912. би одређен на службу у Штаб Прве Армије, чији је командант био наш љубљени Краљ Александар, затим 1913. помоћник начел. штаба 1. Армије. У рату 1914. и 1915. начелник штаба црногорске Врховне Команде. Од 1916. до 12. децембра 1918. помоћник начелника Штаба Врховне Команде, затим у 1919. шеф војне мисије на Мировној Конференцији у Паризу. У јесен 1919., када су почели наши сусједи да се мало осјећају слободнији привидом париске конференције, а када је већ пао у постелу пок. Војвода Мишић, који је Краљу рекао: „По Петра, по Петра“ тада

видимо г. Пешића на челу штаба Врховне Команде, на којем положају остаје све до 1920. г. т. ј. до дана демобилизације. Затим постаје командант Савске Дивизије до 20. јула 1921. Потом постаје помоћником Команданта 4. Армијске Области до 8. децембра 1921., када постаје начелник Главног Ченералштаба наше војске, дакле заузима мјесто својих бесмртних учитеља пок. Војводе Путника и Мишића, и 4. новембра 1923. постаје Министар Војни и Морнарице.

Иако ове биографије Ђенерала Петра Пешића, дасе јасно видити, да је он достојан да заузме мјесто на коме је данас Г. Пешић до сада је написао: 1.) Тактику 1. и 2. дио, 2.) Пробој солунског фронта, за које су се дјело ијаснили сви нојни писци, да је то дјело од врло велике историјске вриједности. Г. Пешић је редовни сарадник „Ратника“ органа гл. Ђенерал-штаба наше војске. Г. Пешић као помоћник пок. Војводе Мишића у офанзиви 1918. има послје Мишића највећих заслуга за пробој солунског фронта.

Г. Пешић је војник од главе до пете, демократа, врло лијепо васпитан, правичан и приступачан, што је главно он није политичар, већ војник, он није дошао на овај положај политиком, већ да својим свестраним азнањем послужи Краљу, Војсци и Отаџбини, што доказује и његов рад. Он није ни „бјело-рукац“, ни „црно-рукац“, већ строји војни старешина.

Љуб. Ст. Ђорђевић.
инвалид

Наши дописи.

Врлика, 6. авг.

(Промет странаца. — Нови ауто. — Нова општинска урава. — Долазак заставника).

Малеца, али здрава Варош Врлика, са својом љековитом водом, прелијепајем гајем и његовом густом ладовином, царобном, оку, не-наситном околином, сваке па и ове године, све то више привлачи свијет, жељан овакових природних уживања и насладе. Да је наше добре воље и мало заузетости, са практичним смислом, дало би се у том погледу што шта добра и корисна новости. А овако и ово нешто, више одгони него привлачи.

Од више времена саобраћа између Книна, Врлике и Сиња нови ауто, врло елегантан. Таво смо сада без прекида, точно и савршено повезани поштанским и путничким саобраћањем. За ово нас је много задужио наш врли мјештанин госп. Др Душан Иветић, који и иначе све ради, да овом убавом мјестанцу, по заслузи, даде оно, што би га учинило још привлачнијим и љепшим. Са наше му стране највећа хвала.

Ових дана остави нас госп. Стево Остојић, општински управитељ, уступајући мјесто домаћој управи, на челу које долази госп. Мирко Кулишић.

Него и овом приликом као и иначе, није могло да прође, а да се не продије чорба на Радикале и на Владу.

Каква смо ми браћа, ако Бога знате, кад на браство јавно ми плуцамо, кад у братском оку трун видимо, а у свом брвном не осјећамо?

Наш заступник госп. Др. Нико Новаковић, који и иначе о нама води бригу, пише нам, да ће нас скоро походити.

Ми га радо чекамо и желимо му сваку добру срџу међу нама. Добро нам дошао!

100.

— На једној од последњих сједница Министарског Савјета Movreno је 1. о постављању великих ђупана по ђупанијама наше Краљевине. Г. Министар Унутрашњих Дјела изио је листу кандидата да нове ђупане пред Министарски Савјет 1. за који дан биће спремљен и потписан указ о постављању великих ђупана, нарочито у Хрватској, Славонији и Војводини.

Домаће вијести.

**Parastos godišnji održaće se blagopo-
Velikom Kralju Oslobođiocu Petru I. 16. o. mj.**
u srpskoj pravoslavnoj crkvi.

Bogoslovlja u Šibeniku. Kako «Samo-
uprava» i druge beogradske novine donose, ove
školske godine prenijete se u Šibenik srpska
pravoslavna Bogoslovlja, što je do sada bila u
Zadru. Prethodni radovi oko premještanja već
su u velike započeli.

Uprava općine Šibeničke. Stranke su pre-
ma sporazumu, predložile svoje ljude za općin-
ski odbor. Naša je stranka predložila g. Šimu
Matavulja, industrijalca, a za zamjenika mu g.
Nikolu Kalika, posjednika. Kao ni u zemljorad-
ničkoj, nije ni u hrvatskoj stranci bilo jedno-
dušnosti u pitanju uzimanja utješka u upravi š-
ibeničke općine. Jedan sastanak održan u stanu
g. Jerinića, bio je buran, kao i sastanak zemljor-
adnika. Lijevo krilo hrvatske stranke, koje ispu-
njaju mlagi, vogneni od g. Antuna Medića, bilo
je protiv ulaska stranke u općinsku upravu. Mlagi
nalaze izvjesnu nedostupnost u politici stranke,
koja bojkotuje skupštini, a prima odgovornost
za upravu općine. Oni se više orijentisu prema
Radiću, tako da su zamjerali jednom od svojih
predloženih u odbor držanje vladareve slike u
stanu. Na sastanku kod g. Jerinića pretresalo se
je i pitanje uregivanja «Dalmatinskog Hrvata».
Mlagi bi želili, da se dovede poznati g. Joe
Matošić, koji se sada nalazi u zatvoru u Zadru.

Porotni Sud. U srijedu je bila rasprava
protiv Burazera, Bože Cukline i drug. Odgo-
gljena je za 17. o. mj. U četvrtak je bila ras-
prava protiv Adama Kuljevića p. Luke za po-
kušaj umorstva. Osuđen je na tri godine teške
tamnice.

Jučer, je započela rasprava, koja još traje,
protiv Gjure Vagića za veliki broj kragja i pre-
vara. Vagić je iz Mrokropolja, ali je stekao sla-
vu po svojoj zapadnoj Evropi. Jedna njegova ž-
tva Cvjetić gostioničar iz Susaka, koja je
opljачkao, kad je bio zvanica u njegovom
domu, lonjske godine kidisao je njega u ta-
mnicu, u času, kad je s njime bio od suda suđen
Uho ga je nožem na nekoliko mjesta, Ali je
Vagić rane prebolio, jer mlad umire, ko je
Rogu mio.

Utakmica „Baluni“—„Jadrija“. U nedje-
lju 9. VIII. biti će na ubavom kupalištu «Jadrija»
plivačka utakmica između splitskog gosta «Ba-
luni» i šibenskog mladog društva «Jadrija».

Sokolski slet Šibenske župe u Drništu.
Ravno pred dva decenija velika sokolska misao
osnovala je svoje sjedište i u Drništu. To je bilo
prvo sokolsko gnijezdo u Zagori. Zagorska
Dalmacija, želeći proslaviti u svoju kulturnu
slavu: *Dvadeseto godišnjicu osnutka drniškog so-
kola*, to krsno ime svog velikog dana, komu se
je šibenska župa bratskom susretljivošću oda-
zvala, moli svu braću, koja želi da se našim
veseljem vesele, da dođu 2. rujna k nama u
naše sive planine, gdje se sokolovi legu, pa da
njuni otadžbine zajednički povedemo kolo po-
sluha, snage, veselja i ljubavi. Dignite, dignite
braćo, Pod krilima našega Sokola je toplo, jer
njegovo jedno krilo hrvatsko drugo srpsko, no-
šeno srcem slavenskim, leti zrakom prave
slobode.

Kulturna zadaća sokolska, odaljena od si-
tnih zadjevica, goji sveti kult čiste otadžbine
ngroda cijeloga. Ona usavršuje fizički, e da Sokol
poleti perjem, a ne mesom, podiže zdravlje,
osvježuje dušu izvor-vodom moralnog života,
djelujući odgojno, podize sokoliče u visine
sokolova.

Takovi sokoloviči nelovne su ptice, oni su
u službi majke zemlje, jer odalečuju kavgе, goje
trezvenost, pomiruju zavaglene, dajući srcu to-
plinu za velike osjećaje.

Drugoga dana mjeseca rujna — sokolova
crvenog mjeseca — stupite u kolo junačkih so-
kolova koji va očekujući pozdravljaju svojim
sokolskim Zdravol

Uprava drniškog sokola.

Internacionalni institut „Elita“. Interni
zavod za više vaspitanje djevojčaka u Rogaškoj
Slatini (Banja Roč) Sloveniji. Ove godine pri-
miće do 40 djevojčaka po svršenju osnovnog
školi, do 18. godine starosti. Školska godina traje
od 15. sept do 15. jula. — Prijave do 25. avg.
Blža obavještenja i prospekte tražiti od uprave
zavoda u Rogaškoj Slatini broj 66.

NB. Primiće se u zasebnoj Vili i do 20
muške djece od 9—14 godina.

Sedmica kongresa. Ovih su dana održata,
sa velikim uspjehom, u lijepeju Ljubljani, dva
kongresa: novinarski i učiteljski, koji su pored
obnove svojih odbora donijeli i korisnih zaklju-
čaka, koji se tiču napredka njihovih organizacija
i njihovih staleža.

Potvrđeni izbori. Ministarstvo Prosvjete
potvrdilo je ovih dana izbor g. Ivana Meštrovića,
za rektora Akademije Umjetnosti.

Veterinarska škola. Ove školske godine
Ministarstvo Vojno primiće 15 pitomaca u Ve-
terinarsku školu u Zagrebu. Kandidati ne smiju
da imaju više od 23 godine, treba da su naši
državljeni, da imaju ispit zrelosti i pristanak ro-
ditelja da pohađaju ovu školu. Pitomci će uži-
vati mjesečnu stipendiju od 1000 dinara i 1000
din. godišnje za odjelo. Prijave treba podnijeti
do 10. septembra.

**Poljoprivredno odjeljenje Pokrajinske u-
prave u Splitu otvorilo je natječaj za prijem pi-
tomaca u nižu poljoprivrednu školu u Glavici
kod Knina.**

Školska godina počinje 15. septembra, a
svršava 15. avgusta svake godine.

Za poučavanje pitomci neće plaćati škola-
rine. Pitomci se dijele u državne i privatne. Dr-
žavni se pitomci školuju na državni trošak, a
privatni plaćaju opskrbinu. Visinu iste odre-
gije Ministar poljoprivrede i voda. Državnih pi-
tomaca primit će se 24, a privatnih 6. Privatni
pitomci u svemu su izjednačeni sa državnim.
Molbu za prijem u školu privatni pitomci moraju
pisati izravno upravi škole. Pored ostalih dokaza-
na molbi valja da prilože izjavu roditelja ili
skrbnika da će redovito plaćati odreglenu op-
skrbninu, i da prilože nužne isprave, propisane u
natječaju štampanom u «Dalm. Glas.» br. 63.

Tifus u Šibeniku. Pošto se je u ovom
gradu ustanovilo više slučajeva tifusa i to do
broja, koji prevazilazi onaj prošlih godina, to se
nametne preduzimanje najstrožih mjera, da se
spriječi pogibelnj epidemioznog zahvaćanja te bolesti.
Usljed ovoga opštinski Uprav. pozivlje sve one,
koji imaju u gradu ili u predgrađima uz kuće
gjujbršta, dn ih bezodvratno očiste i glubar
odmah iznesu u polje. Obvanzuju se u isto do-
ba građanima, da će se obavljati naročita nalijta
u svrhu da se ustanovi, je li ova naredba izvr-
šena, te će se protiv onih, koji se ogluše, po-
stupati bez obzira, strogo po zakonskim propi-
sima. U takovim slučajevima, osim kazne globom
provest će se odstranjenje gjujbra po gradskim
pometaćima, na trošak prestupnika.

Preporučuje se cijelom građanstvu, da u
interesu općeg zdravlja i sa svoje strane pripazi
na čistoću i prijavi svakog onoga, koji bi podr-
žavanjem nečistoće u kući ili oko nje pogodo-
vao zametku ili širenju koje pošasti.

Pripazite više na mlijekol Prekiučer je
opštinska policija pregledala mlijeko kod mlije-
karnica na Kazalinskom trpu i pronašli da je mno-
go razvodnjeno, većini mliječarica prosulo mli-
jeko. Ovaj bi pregled morao da bude češći, jer
to zahtjeva interes narodnog zdravlja za ove
pripeke.

Novi poštansko-telegrafski Ured. Rije-
šenjem g. Ministra pošta i telegrafa od 27 maja
t. g. Br. 32038/923, danom 1. avgusta t. g. otvo-
rena i predana javnom prometu nova pošta i
telegraf Kupari, kod Dubrovnika.

Fabrika Luxardo. Pošto ni do 1. av-
gusta, kao posljednjeg termina za početak ra-
dova, nije počela sa zidanjem svoje fabrike u
Osijeku, gradska opština izmijetie pred gradsko
zastupstvo pitanje, šta da se učini sa kupovinom
od 90.000 dinara?

Grom je tu skoro udario u jednu crkvu na
Braču, koja je bila puna dječice. Munja je one-
svijestila 15-oro djece, koja su se donijee po-
vratila u svijest.

**Falsifikovane talijanske novčanice od
1000 lira.** U prometu pojavile su se krivotv-
rene talijanske novčanice od 1000 lira. Pošto je
falsifikat vrlo uspio, a drž. željeznice nisu pri-
mile optisa, prema kojemu bi se falsifikati mogli
utvrditi, to je u željezničkim blagajnama do
daljne odredbe zabranjeno primati te novčanice.
— Uporozujemo naše čitaljke da kod primanja
talijanskih novčanica od 1000 lira budu na oprezu.

Čudne zgode za trgovce! Krste Jadronja
prodaje kuću sa dućanom na najizloženijem po-
ložaju u gradu: na zelenom trgu. Tko želi ku-
piti, neka se obrati samome vlasniku.

Kostobolju i Reumatizam najbolje je
liječiti Reumatolisu radi brzog i sigurno djelo-
vanja. Proizvodi ga Gradska ljekarna u Zagrebu,
a dobiva se za Šibenik i okolice u ljekarni Beros.

Brzojavne i telefonske vijesti.

**Kraljića ostaje na Bledu u очеки-
vaњу sretног порођаја.**

ЉУБЉАНА, 10. Kraljića ostaje на Bledу до порођаја, који се очекује за прве дане септембра. Kraljića са Kраљем прани мале илете по околици. На Bledу очекује се долазак румунског пријестолонаследника и принцесе Ирене који ће се задржати на Bledу као Kраљевски гости.

Пашић, Швехла и Братиану.

ПРАГ, 9 у Маријиним Лањима састао се је г. Председник Пашић са гг. Швехла и Братиану, те су расправљали о политичком положају Ових ће дана у М. Лањин стини и г Масарик предсј Ч С републике

Ватикан протестује.

БЕОГРАД, 10. Влада данас је примила протестну ноту Ватикана против одаумања имања римокатоличких манастира у Краљевини С Х

Вијег Стипице Радића.

БЕОГРАД, 10 По информацијама добиеним данас Радић је заиста побегло у Беч, где се је састао са Франком, бугарским генералом Протогеровом, војом македонствујућих, и вођама талиј фашиста и пробуђених Мађара.

Ва свештенике донијети ће се специјални закони.

БЕОГРАД, 11 Синод је одржана конференција свештеника, којој је присуствовао и министар вјера Јањић. — Претресано је о материјалном положају свештеника који није новим чиновничким законом заштићен.

Министар Јањић дао је своје мишљење и замолио, да се свештенов студи, док се додес специјални свештенички закон.

Г. Пашић у Лаусани.

БЕОГРАД, 10. Данас је г Председник П. Пашић стигао у Лаусану.

5.000.000 влатних Круна.

БЕОГРАД, 9. Др. Новаковић, генер директор Народне банке, отпутовао је јучер у Беч да прими и амо отерени 5.000.000 влатних Круна аустријских што су припале нашој држави по уговору о миру, који предвиђа ликвидацију Аустро-Угарске Банке и раздијелње влатне подлоге међу државе наслијединице.

Валутни крах Њемачке.

БЕОГРАД, 9. Према добиеним извјештајима из Берлина и Ленцига, марка пада сваки дан све више и више. Данас 1 долар стоји 7 милиона марака Економско финансијско стање у Њемачкој очигло. Прехрана пучанства ирло отечанца Трговци, индустријалци и аграрци за своја потраживања траже плаћање само у злату. Њемачка је доживљела дотулину валутни крах и револуција неминуво пријети земљи.

— У Министарству Војном и Морнарице потписан је указ о уклањању бивших аустријских официра из војске, који су послје рата били примљени у нашу војску. Указом се отпуштају многи виши и нижи официри свију родова оружја.

— Према овогодишњим подацима, Управе Државних монопола, cjelokupna берба дувана у овој години изнијече око 25 милиона килограма. Од те колићине моћи ће извести око 6 милиона килограма. Према мишљењу стручњака дуван ће бити одличног квалитета, тако да се ове године дуван не мора набављати из иностранства.

Оглас. Пошто се у задње вријеме пасја бјесноћа rapidly шир, а број угрићених особа даником расте, те пошто се је установила бјесноћа и у подручју ове опćине, наређује се, до опози-
ва, да сви пси у граду и у селима морају бити не само провигиени нагубцем, већ и вогнени о узич, е да се тако уклони погибелј који пријети особама.

Сви пси, који буду затечени да се клатаре, па макар и били провигиени са нагубцем а не буду вогнени о узич, бити ће од пасоловца убићени и одмах смакнути.

Dr. Aleksandar Doršner, специјалиста за болести уха, носа и грла допутовао је у Шибеник, gdje će се задржавати осам дана.

Ordinira у «Hotel Krka» од 9—12 и од 16—19 сати.

NOVOSADSKA

IZLOŽBA--

za našu državu od 11—26 augusta 1923. inozemske industrije i domaće industrijske proizvodnje, poljoprivredna veleproizvodnja i predstavljanje od poljoprivrednih mašina u pogonu.

Na osnovu legitimacije izložbe 50% putnog popusta.

POSJETITE IZLOŽBU!!

POSJETITE IZLOŽBU!!

BERSON

Berson jest i ostaje najbolja vrsta. Čuva cipele, jeliniji je i trajniji od kože. Zahitjevatje od Vašeg postolara, da Vam prihvrti Berson gumene pete i gumene potplate.

Čitam li „Dalmatinski Radikal?“

Jesam li podmirio pretplatu?

PRVA MARIBORSKA TVORNICA SAPUNA MARIBOR (Slovenija)

Proizvadjja razne vrste prvorazrednog sapuna i kristalne sode.

Tražite samo sapun sa oznakom

zlatorog, jer je najbolji i najkorisniji.

Glavno zastupstvo i skladište za sjevernu Dalmaciju
JOSIP JADRONJA - ŠIBENIK.

СРБИЈА

Прво Српско Друштво за Осигурање у Београду.

Врши: осигурања живота, осигурања пожара, дома стабла, несрећних случајева, транспортна осигурања као и сва остала осигурања под најповољнијим условима — Полице живота вреде гг. официрима за кауцију при женидби.

Полице пожара вреде као супер гаранција код узимања ајма код Управе Фондова и осталих новчаних завода. За Војводину постоји Добротвор као филијала Друштва Србија, у властитој друштвеној кући у Новом Саду.

Генерално заступство за целу Далмацију: Сплит

Тражимо способне и вредне заступнике за сва места у Далмацији.

BANKOVNO-OSIGURAVAJUĆI ZAVOD „BEOGRADSKA ZADRUGA“ d. d.

Požar uništava na milijone narodnoga imetka. — Zaštite svoje imanje osiguranjem!
Prijatelji naroda! Preporučite naše domaće preduzeće svojim prijateljima, zncanima i susjedima. — Osiguranjem se svaki zaštićuje nevolje i propasti.

Slobodni smo da Vas upozorimo, u svrhu osiguranja proti štete od požara (groma), na najmoćniju ustanovu Kraljevine SHS.

Banka i osiguravaonica „Beogradska Zadruga“ d. d.

Centrala: BEOGRAD. Ustanovljena god. 1882. Podružnica: ZAGREB.

Osnovni kapital potpuno uplaćen u zlatu od Din. 2,500.000.—; rezerve zlatnih Din. 11,000.000.—; ostala nepokretna imovina oko 40,000.000 zlatnih Din.

Ukupni kapital u predratnoj vrijednosti Dinara 54,000.000.—.

Osigurava proti šteti požara i groma sva industrijalna poduzeća, te mlinove, pilane i slično; i sve trgovine i robu, skladišta i robu (u njima), raznu robu na otvorenome; pokućstvo. Sve uz najpovoljnije uvjete.

Najugodniji uvjeti za osiguranje života na određeno vrijeme, ili do smrti; miraza ženskoj i kapital muškoj djeci.

Police životnog osiguranja „Beogradske Zadruga“ d. d. vrijede kao ženidbena kaucija za oficire.

Osiguranje života je najbolja prištednja. Kod današnje slabe valute može svako osigurati dobru valutu našega novca u bliskoj budućnosti. — Prima osiguranja proti nezdgi pojedinaca, korporacija činovnika i radnika kao kolektivno osiguranje; osigurava proti nezdgi djecu; osigurava uplatom jednokratne premije na cijelo življenje proti nezdgodama na putovanju željeznicama, parobrodima i drugim javnim prometnim sredstvima. — Sve to prima podružnica Beogradske Zadruga d. d. u Zagrebu, sva glavna zastupstva (koja se nalaze u provinciji) i svi povjerenici u svakome većem kraju. — Razjašnjenja daje podružnica „Beogradske Zadruga“ d. d. u Zagrebu, Preradovićeva ul. br. 25. (Telefon upravitelja br. 12-54; pisarne br. 5-75).